

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

Nyilatkozatok a politikáról

Abban a veritékes küzdelemben, amit az utódállamok kisebbségei politikai elhelyezkedésük érdekében az imperiumátvétel óta folytattak, eleintén ridegen gátló, utóbb leplezetten korlátozó intézkedésekkel találták magukat szembe. Ezt az eljárást a mindenkor kormányok egy szüntelen visszajáró argumentummal indokolták. Az új jugoszláviai külügyminiszter egyik legutóbbi nyilatkozatában a magyarizációt konkrét szövegbe foglalta össze, kijelentve, hogy az utódállamok kormányainak a kisebbségek politikai akcióbájlépésére csupán az az ellenvetésük van, hogy azok nem a már meglévő parlamenti pártok keretei közt keresnek tájékozódást, hanem kisebbségi, illetőleg nemzeti alapon szervezkednek.

Szeretjük az egyenes szót, ha mindjárt szemrehányó is. Nem vitatkozunk afölött sem, vajon a kisebbségi, nemzeti alapon való szervezkedés csakugyan bűn, s hozzá olyan súlyos bűn-e, mely a multban számtalanszor alkalmazott retorziókat indokoltakká teszi. (A jugoszláviai románok szerint például a legnagyobb erkölcsi lehetetlenség, hogy az ottani románok szerb pártokban helyezkedjenek el.) Elvégre az utódállamok kormányai legilletékesebbek annak elbírálásában, hogy mi, — és miért fáj nekik. De fölteve, ha megengednők is, hogy a nemzeti alapon történő szervezkedés netalán hiba lehet bizonyos adott politikai viszonyok közt — bár e kérdésben igen magas népi fórumok ellenkező véleményyt hangoztatnak — ez korántse jelentő az, hogy a föltételezett hibáért a felelősség egyedül és csak a kisebbségeket terhelné. Mert a nemzeti alapon való szervezkedés indító oka nem a faji regionalizmus külön hangsúlyozni akarása, hanem ke szerves tapasztalatokban gyökerező kényszerítés.

Lássuk a közelmúlt legregnásabb bizonyítékát, azt az újkeletű kör-interviwét, mely néhány nappal előbb a romániai politikai pártok biharmegyei vezetőit szóaltatta meg. Oly férfiakat, kiknek a fórumon kimondott szava mindenkor az egyéni felelősség súlyával esik a mérlegbe. A liberális-, averescanus-, nemzeti- és Marghiloman-párti reprezentánsok — tehát a jelen és jövő irányító politikájának letéteményesei — pártjaik legközelebbi parlamenti munkaprogramját vázolták itt.

Természetes, hogy a nyilatkozatok legközelebből a magyar kisebbséget érdekelték, mint mely leginkább várná sorsa jobb-rafordulását, hiszen állandóan kétszeresen kell éreznie a közélet minden baját, a pénzügyi-, kulturális és közigazgatási politika számtalan kiskiklását. A napról-napra jobban megnyírbált kereseti források, elzárt életlehetőségek a közpályákról való leszorulás és melettük a növekvő drágaság erre a minoritásra hárítja a legnagyobb terheket, mert hiszen a liberális-blokk által felsorolt általános bajokon kívül, helyzetének politikai inferioritása miatt, még egy egész sor külön nehézséggel kell megbirkóznia.

Természetes az lett volna tehát, hogy amikor a nyilatkozó vezető-politikusok rá-

mutattak a véleményük szerint leggyorsabban orvoslandó hibákra: először is a bajok súlya alatt legjobban nyögő népi egység sérelmei fölött konzultáljanak. Ehelylett a kijelentések azt mutatják, hogy a többségi pártok munkaprogramja főként a hatalom kérdése körött settenkedik ma is, legfontosabb teendőjüknek vélik az esetleges kormányváltás feléjük billenhető kiátásai elé rég diszkreditált szólamok petárdáival utat egyengetni.

A belső, családias jellegű kacsalódásokból sok érdekes pikantéria kerül napfényre. Kitiünik elsősorban, hogy a kormányzó párt az ellenzéket még saját törekvéseinek egységes sorompóbaállítására sem tartja képesnek, sem alkalmasnak. A liberális nyilatkozatból mely lenézés sajnálkozik az ellenzék felé, mely viszont szintén nem fukarkodik a hízlgó kitelekekkel. Egyenesen azt mondja, hogy a liberális kormány „kompromittálta az országot”, hogy a politikai helyzet „a krízisre teljesen megérett”, hogy a kisebbségi kérdést bolygató, „határszéli blokk megmozdulása nem komoly” (?) stb. A jelzőkből kijut bőven jobbra és balra, de sehol se látszik egy határozott, őszinte utirány, mely a sok, többé-kevésbé helyesen megállapított tarthatatlanságból a kisebbségi probléma egészséges megoldásának irányába vezetne.

Azok, akik a jugoszláv külügyminiszter zokszavát esetleg túlságosan szívükre vették volna és netalán készségesen tekintenek az utódállamok mindenkor kormányai által javasolt „bealakulások” felé,

leszürve a tapasztaltakat, igen furcsán és fanyaran nézhetnek most össze, látva a dús választékot. Mert rávilágosodhatnak, hogy a kisebbségek létérdekei szempontjából ugyan édesmindegy, vajon a „helytelen belpolitikát és egyenesen rossz külpolitikát” folytató liberális párt, — vagy az „önmagukat adminisztrálni sem tudó” ellenzéki pártok után kötnék ügyük szeke-

Velünk — úgy látszik — csupán alkal-milag, kortesfogásként, vagy ha már nagyon muszáj: egy bukó és egy születő kormány közt átmenetileg törődnek azok a pártok, melyeknek pedig a kisebbségi mi-zériák gyors és gyökeres megszüntetésé-ben saját elemi érdekeiket is rég föl kellett volna ismerniök. Még csak szükségesnek sem tartják, hogy ez irányban kierekt, ko-molyan átgondolt és részletes munkaterve-zettel operáljanak, az aggodalmak elosz-latására teljesen elegendőnek vélik egy-részt Bratianu, másrészt Averescu, Jorga, vagy Marghiloman nevének pajzsként elő-mutatását. Am, mi legyen a kisebbségek-kel, melyeknek még egy pusztá név elesen-dülő vigasztalása sem jutott...?

De valamit mégis csak a bevétel-rovat-ba könyvelhetünk mi is, a parlament-nyitást pourparlé eredményeképp: Feleletet arra a folyvást fejünk fölött lógó kérdésre, hogy az utódállamok kisebbségei miért nem keresnek szállást a már megépített pártok falai között...?

Uti figura docet! A választ egymás fejére olvasták az érdekeltek.

Pálffyiné Gulácsy Irén.

Apponyi genfi beszéde és a kisantant

Genfből érkezett jelentések most közlik az újabb részleteit annak az érdekes beszédnek, amit Apponyi Albert gróf mondott el a kisebbségek védelmében.

A kisebbség kérdéséről szólva minde-nek előtt kifejtette, hogy a trianoni béke-szerződéssel négy millió magyart elváltak a magyar államtól. Ezeket legalább is kul-turális téren biztosítani kell. Ebben az ösz-szefüggésben bírálta a Nemzetek Szövete-ségét, mert elégtelen módon kezeli a ki-sebbségi védelmet. Ennek oka az, hogy a gyakorlatban csekély hatalmi körrel ren-delezik, amellet a Nemzetek Szövetsége — összetétele következtében — politikai-lag is meg van kötve.

A kisebbségek kérdését ezért a kisebb-ségek képviselőinek kellene szóval a tanács elé hozni; ezeket a kérdéseket azután a Tanács az állandó nemzetközi bíróság elé utalná. Eddig a kisebbségek védelmének terén jóformán semmi sem történt. Sürgős szükségesség, hogy a kisebbségi szerződéseket épp oly szigorúan kezeljék, mint a többi nemzetközi szerződést.

A leszerelés problémájára áttérve, ab-ból a gondolatból indult ki, — és ezt ismé-telten a legünnepeesebben aláhuzta — hogy a legyőzött államok leszerelése, amit a békeszerződések irtak elő, kifejezetten az általános leszerelésnek volt előfelté-tele.

A Népszövetségi alapszabályok ren-delezései — mondotta — nem tesznek

semmiféle különbséget az egyes nemzetek között, hanem általános rendszabályokat tartalmaznak. Azok a különleges cikke-lyek, amelyek a mi leszerelésünk korláta-it megállapítják, ideiglenes jellegűek. Miért teremteték meg a Nemzetek Szövete-ségét? Azért, hogy megerősítsék a nemzet-tek közt az egység és a testvériség érzését. De nem lehetséges testvériség, sem pedig erkölcsi egység mindaddig, amíg egyes nemzeteket kivételes elbánásnak vetnek alá. Mindig kétféle jog volt: az egyik az érvényben lévő jogi rendszereken, a másik a pszichológiai érzelmeken nyugodott. Ad-dig nem jutunk végleges békehez, amíg el nem tűnik minden megkülönböztetés és különbség a jogi rendben és be nem teme-tik azt az árkot, amely a kettőt egymástól elválasztja. Különös lelkesedéssel üdvöz-löm azt a lépést, amely az utóbbi napok-ban tétetett a lefegyverzés megvalósítása felé. En a világ békéjének, összhangjának és ujjaépítésének humanitárius érdekét lá-tom érvényesülni ebben, amely számunk-ra kilátást nyújt arra, hogy szabadulunk erkölcsileg türethetetlen és jogilag hamis mostani helyzetünk-ből.

Apponyi emelt hangon a következők-kel fejezte be beszédét:

— Mi magyarok nacionalisták vagyunk, ami azt jelenti, hogy teljes mértékben vall-juk a nemzeti gondolatot. De nincsen olyan célunk, nincsen olyan ideálunk, amely el-lentérben állana a béke céljaival és ideál-

jaival, a népek idealisztikus törekvéseivel, az emberiség gondolatvilágával és törekvéseivel.

A szónoki emelvény elhagyásakor éppugy, mint beszédének megkezdésekor, a terem sok padjáról élénk tetszésnyilvánítás hangzott.

Gent, szeptember 10. A kisantant képviselői mindjárt eszmecsere is folytatottak, nem kellene-e a kisantantnak nyilvánosan válaszolnia gróf Apponyi fejtegetéseire. A beszéd az ülés után is élénken foglalkoztatta a kisantant képviselőit, akik végre is megállapodtak abban, hogy nem válaszolnak Apponyinak.

A vonatok alig tudják lebonyolítani Nagyvárad idegenforgalmát

Tízezer ember volt Nagyváradon és egyetlen bűnügy se fordult elő

A nagyvárad cionista konferencia, a Kereskedelmi Kamarák kongresszusa, a Csarnok kiállítása, a szoborleplezéssel járó akciók és egyéb látnivalók régen nem tapasztalt idegenforgalmat csináltak Nagyváradon. Mintegy tízezer ember fordult meg a városban s a szállók, vendéglők, szórakozó-helyek életébe élénk mozgalom költözött a legutóbbi napokban.

Különös méreteket öltött a pályaudvar forgalma. A vonatokat ostromolták s a beérkező kocsikat valósággal megsturmolták az utasok. Az utasok nagyobbik fele a folyosókon állva tette meg az utat, mert a CFR nem gondoskodott elegendő kocsiról. Annak ellenére, hogy Kolozsvárra is — jelentéseink szerint — körülbelül negyvenezer ember váltott tour-relour kedvezményes jegyet a napokban.

Nagyváradról kedd éjszaka utaztak el a cionista konferencia delegáltjai s ma és holnap vesznek búcsút a várostól a Kamarák kongresszusára Nagyváradra csődült, az ország minden részébe való kereskedők.

Érdekes adalék a lefolyt napokhoz a rendőrség statisztikája, mely a nagy, vásári napok ellenére egyetlen, az idegenjárással kapcsolatban lévő bűntényt sem jegyzett fel krónikájába. Igaz ugyan, hogy Catana rendőrprefektus irányításával s Bejan bűntügyi főnök ellenőrzésével a rendőrség megkettőztette munkát végzett. Morár felügyelő rendőrlégénysége és Fodor detektívfelügyelő emberei állandó permanenciában résen állottak a minden hasonló alkalommal, a kitűnő konjunkturára összecsozdulni szokott alkalmi bűnözők megfigyelésére és leleplezésére. Minden jelentőségelteljesebb szélhámosság vagy csalás, zseblöpés, tolvajlás nélkül, normális kereteiben bonyolódtak le Nagyvárad nagy napjai.

Betörőhajsza fényes nappal az utcán

Tegnap délelőtt mozivásznonra való izgalmas betörőhajsza volt Nagyvárad utcáin. Borodi komiszár-special felismert az utcán egy körözött fiatalembert és hosszas hajsza után sikerült elfogni.

Tegnap délelőtt Borodi komiszár-special jött a lakásáról. A Várház-utca sarkán egy rongyos fiatalembert vett észre, aki zsemlét vásárolt a sarki árustól. Idegesen nézett körül és amikor Borodit megpillantotta, futásnak eredt. Borodi utána futott, keresztül a Rhédey-kerten, Vitéz-utcán, míg végre az üldözött a Lóvásár-téren megállt,

zsebéből hatalmas konyhakést rántott elő és így nézett farkasszemet az üldözött Borodival.

Borodi felhúzott revolverrel közeledett feléje, majd rávetette magát és hosszas dulakodás után lefegyverezte. Bilincseket tett rá, kocsiba ültette és a rendőrségre akarta kísérni. A Körös-utcán újból kiugrott a kocsiból és futásnak eredt, de Borodi újból elfogta.

A rendőrségen kint, hogy Mágori József szalontai illetőségű, huszonnégy éves katonaszökevény. A kolozsvári ügyészségi fogházból is megszökött, de hogy miért volt a fogházban, azt nem árulja el. Kisebb-nagyobb lopásokért a nagyvárad rendőrség is körözi.

Mágori József a kihallgatás után örültséget szimulált a rendőrségen. De ettől függetlenül a rendőrség mindent megteszt, hogy Mágori viselt dolgaira világosságot derítsen.

A falu népe jön példaadással

Parasztszínészeket hoz egy estére Parlagi Lajos

A festett világ, amit feledni nem lehet, hiába intett búcsút Parlagi Lajosnak, a színház exigazgatójának ama forró augusztusi napon, amikor a szeretetben megolvadt szívek azt dobogták felé, hogy ponyvasátorba is, piacra is utánamennek ha színházat csinál.

Parlagi Lajos akkor visszavonult, de a multja továbbra is dolgozott benne mint valami titkos kis motor. Tegnap aztán újra kipirult arccal újságolta ismerőseinek:

— Színházat csinálók még egyszer, egyetlenegy napon, komplett társulattal, hatvan személyből álló művészi ensemblével!

Az ismerősök nagyot néztek, mire Parlagi elővette Marcus István művészeti felügyelő konciliáns engedélyét és meglobogtatta:

— Szeptember huszonegyedikén lehozom a Katolikus Körbe a nagykapusiakat. Erdély életében Nagykapus ugyanis kicsinyben ami Németországban Oberammergau. A kalotaszegi falu színes, gyönyörű parasznépe két álló esz-

tendőn át tanulta, próbálta a legigazibb magyar népszínművel, a „Falurosszat” s azok, akik a kolozsvári magyar színházban végignézték az ott immár öt estén szerepelt nagykapusiakat, csak a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkoznak a föld népének ősi művészi képességeiről.

Hatvan nagykapusi földmives ember, férfi és asszony indul el a kék erdélyi dombok alól szeptember huszonegyedikén a volt várad direktor hívó szavára, hogy abban a hitben, amiben vele testvérek a magyar szó hitében megmutassák Nagyvárad előtt is, amit akkor tanultak, amikor más falvak népe talán korcsmázik, henyél, a ritka ünnepnapok délutánjain, vagy téli esteken, fosztókban.

A nagykapusi tarka karaván saját zenekarral felszerelve, teljesen bepróbálva érkezik Nagyváradra. Bátky Tercsít, Göndör Sándor, Gonosz Pistát meg Finom Rózsit kik adhatnák lelkéből lelkendezettebb valódiságban, mint maguk a nép gyermekei?

A Falu rossza a kitűzött dátumon két előadásban fog „leperegni” egy délutáni s egy esti előadásban. És Nagyvárad nem maradhat hátra a hallgató érdeklődésben ott, ahol egy pár ezer lelkes kis erdélyi falu ugys előttünk jár a magyar szó hangos hirdetésében.

* Bécsi Schmidt-bonbonok Aszódinál, Sas-palota, 10 deka lej 24.

DORIAN TERRASSE

Csütörtök

Vigjáték műsor

Csütörtök

„Ő” ÉG ÉS FÖLD KÖZÖTT

Hatalmas burleszk 7 nagy felvonásban.

A főszerepben: „Ő” (Harold Lloyd).

A 7 felvonásos vigjátékot megelőzi egy két felvonásos Chaplin burleszk

Bizalmukról és ragaszkodásukról biztosítják a hívők Fuchs főrabbit

Megemlékeztünk tegnapi számunkban arról az incidenstről, mely a cionista kongresszus első napján a zárda-utcai orthodox zsidó templomban folyt le. A konzervatív és vallásos zsidóság egyrésze szemlét látott abban, hogy a templomukat az ő tudtuk és beleegyezésük nélkül használták. Közöttük Fuchs Benjamin főrabbinak az ügyre vonatkozó nyilatkozata is, melyben hangoztatta a főrabbi, hogy maga részéről az eset miatt elégtételre vár.

Szerdán este hat órák az Agudistákak, a vallásos orthodox zsidóságnak antionista tagjai megbeszélésre jöttek össze a templom udvarán és elhatározták, hogy mindössze néhány tagból álló küldöttséget menesztenek Fuchs Benjamin főrabbi elé, melyben Agudista hitsorosaik nevében legteljesebb bizalmukról, ragaszkodásukról és támogatásukról biztosítják a főrabbit és helytelenítik a hitközség vezetőségének azt az eljárását, hogy a templomot a rabbinus tudta nélkül adta át.

Egyébként a cionisták részéről kaptuk az ügyre vonatkozóan azt a magyarázatot, hogy őket semmi bántó tendencia nem vette. Ők — mondták — egyedül és kizárólag csak inádkozni mentek a templomba és miután úgy vélték, hogy a kongresszus benyúlik a késő estébe és a szüneteket elmondandó inára nem lesz idő, délután folyamán megtartották a „mincha“ imát.

Filharmonikus hangverseny

A helybeli kereskedelmi és iparkamarák felkérésére a filharmoniai társulat vezetősége hétfőn este a Kath. Kör nagytermében az itt lezajlott mintavásárnak látogatására az ország minden részéből ide sereglett érdeklődők tiszteletére rendkívüli koncertet rendezett, melynek műsorát Vömácska tanár ur, a filharmonia jeles dirigense és Szmazenka Ernő igazgató ur szerencsés kézzel válogatták össze. A műsor — mint Schiller „Mädchen aus der Fremde“ — je mindenkinek szolgált valami kedves zenéi ajánlással, kielégítvén mindenki igényét. A zenekar vezetéséppen — a téli szezon utolsó koncertjén előadott — II. Beethoven szimfónia első tételét játszotta nagy hatással. Azután Marcus Istvánné énekelte el frappáns bravúrral Proch felette nehéz szövevényes koloratúr változatát. Jó hegedűművész-nővel ismerkedett meg a publikum a pesti zenekarszínház — az elhunyt Bloch tanár örökét átvett — kitűnő Mambriny Gyula tanár kezé alatt végzett mesternövekedésben: Votisky kisasszonyban, aki Mendelssohn versenyművének két tételét játszotta el köztetést aratva. Az ifjú, rokonszerves művész szép vonókezelésén, minden modorosság, zavaró, vibrató hijján való játéka megélt tanára gondosságának jele, aki Pesten Hubay, Kemény és Bars-Eml tanárok mellett a legkeresettebb és legnépszerűbb hegedűpedagógus.

Majd a Marcus-művészpár lépett a dobogóra, előadván a „Carmen“ első felvonásbeli Micaela és Don José duettjét. E pecében mindkét előadó kitűnő nyújtott, a közönség hosszu percekig tüntette ki őket viharos tapsaival. A műsort Massenet „Festői jelenetei“ c. részletes műve zárta be, melynek „Air de ballet“jében ismét méltán gyönyörködöttünk Kürthi tanár ur zengzetes, imponálóan megfogó és tónusának szépségében, valamint Szmazenka direktor és Lázár Liviusz játékában. A fuvósok az egész est folyamán, de főleg Massenet „Angelus“jában jeleskedtek.

Ugy az önálló zenekari számok gondosan kidolgozott előadása, mint az énekcszámok finom zenekari kísérete Vömácska mester avatott, mindenkor csak értékeset nyújtó kezét dicsőrik. A Proch-féle variációk kényes kíséretének szerencsés megoldásáért feltétlen elismerés illeti dr. Bartha Andor és Eichner Ernő hangversenymestereket. A rendezőség a női szereplőknek nagystílusú virágfüzerekkel kedveskedett, a hallgatóság pedig úgy a szólistákat, mint a zenekart, valamint annak pompás vezetőjét, Vömácska tanárt a koncert elejétől végig jól megérdemelt hatás elismerés hangos jeleivel ünnepelte. Guttman Miklós.

Véget ért a kereskedelmi kamarák országos kongresszusa

Kisenevben lesz a legközelebbi kongresszus

Az országos kongresszus szerdai ülésén Antonescu focsani delegátus elnököl.

Elsőnek, a napirend előtt Constantiu bukaresti delegátus szólal fel — Elismert tény, — mondja — hogy a kereskedelmi élet egyik legfontosabb körös szimptomájával feltétlenül foglalkozni kellene és a kongresszus ezt a kérdést még sem tűzte napirendre. Ajánlja, hogy foglalkozzon ezzel a kérdéssel a kongresszus és tűzze napirendre azt.

Caciula Miklós kolozsvári delegátus ajánlja, hogy a napirend után foglalkozzanak az ügyek. Ezt a javaslatot elfogadta a kongresszus.

Mintavásárok és kiállítás

Temistocle Alexandrescu bukaresti alpolgármester hosszú tanulmányt olvas fel. Ismerteti a francia rendszert és részletesen foglalkozik a romániai helyzetével. Ajánlja, hogy a kiállítások és mintavásárok ügyét törvénnyel szabályozzák, amely törvény mondja ki, hogy:

1. Mintavásárt és kiállítást kizárólag a Kereskedelmi Kamarák rendezhessenek szervezeteik útján, az állam, a község és a kereskedők és iparosok szervezete útján.
2. Az állam kötelessége, hogy úgy anyagilag, mint szervezetiileg és erkölcsileg segítse a vásárrendezést.
3. A vásár rendezéséhez szükséges terület kötelesség legyen átengedni annak céljaira.
4. Hetvenöt százalék kedvezmény a vasúton a vásár látogatói részére és az áruszállításra. A vásáron el nem adott árut a kiállító ingyen szállíthassa vissza.
5. Az összes levelezés és reklamapparatok postai szállítása bélyegmentes legyen.
6. A Kereskedelmi Kamarák egyesülete mellett állandó vásár-szervező bizottság legyen.

A javaslat felolvasása után dr. Papp János nagyváradai iparkamarai titkár ellenjavaslatot terjeszt be. Alexandrescu javaslatát ellentétben van a kamarák azon álláspontjával, hogy a lehetőségig függetlenítsük magunkat a kormányzástól. Az egyen jogát nem ruházzuk át az államra. Ebben is, mint minden kereskedelmi megnyilatkozásban szabad versenyre van szükség. Ajánlja, hogy Ausztria mintájára a vásárrendezést erre a célra alakult részvénytársaságra bizzák rá.

Manescu törökországi román kereskedelmi attasé ajánlja, hogy teremtsenek szorosabb kereskedelmi kapcsolatot a

Kelettel. Nézzék Lengyelország példáját, aki évente 20 milliót költ arra, hogy a Kelettel a kapcsolatot szorossá tegye. Elsősorban is Törökországra hívja fel a romániai kereskedők és iparosok figyelmét. Ez az ország ma a legjobb piac lehet a román áru számára.

Utána Suleiman Abdul Hamid konstanzi delegátus lép a szószékre. Hatalmas barna ember, a fején vörös fez, ő maga román alattvaló, de a török nemzetiségű kisebbség tagja. Kitűnően beszél románul.

Hangoztatja, hogy a román kereskedelem és ipar eminens érdeke, hogy Törökországgal szoros kereskedelmi kapcsolatot létesítsenek és módokat ajánl.

Mircea mérnök tiltakozik az ellen, hogy a mintavásárokat állami monopoliummá tegyék. Azt ajánlja, hogy a kereskedők szövetkezetbe tömörülve rendezzék a mintavásárokat.

Teodoru bukaresti delegátus nem helyesli dr. Papp János ajánlatát. Részvénytársasági alapon nem lehet ilyen fontos nemzeti kérdést kezelni.

Caciula kolozsvári delegátus nem helyezi, hogy az államra ruházzák a vásárrendezési jogot. A kormány most is megtagadott minden támogatást a kolozsvári vásár rendezőitől. A 75 százalék utazási díjkezdvezményt is csak azért adták meg, mert semmiképpen sem zárkózhattak el előle.

Alexandrescu (Bukarest). Követeli, hogy a nemzeti érdekeket szem előtt tartsák. Példának hozza fel, hogy a három év előtti bukaresti vásárt az iparosok teljesen obstruálták. Csak a Kereskedelmi Kamarák útján rendezett vásárok felelhetnek meg az egyéni és nemzeti érdekeknek is.

Az elnök szavazásra teszi fel a bukaresti és a nagyváradai javaslatot. A nagy többség az eredeti bukaresti javaslatot fogadta el.

Ezután Bereczky kolozsvári delegátus a vámkérdésről tart előadást.

A napirendi kérdések megtárgyalása után déli egy órákor ért véget a kongresszus.

Antonescu elnök meleg szavakkal mondott köszönetet a kongresszus mintaszerű és figyelmes rendezéséért Barbu Romulusz kamarai elnöknek és a kamara titkárainak, ezenkívül a polgármesternek és a hatóságoknak. Bejelentette, hogy a legközelebbi kongresszus Kisenevben lesz.

A kongresszus egész tartama alatt beigazolást nyert, hogy a hatalmas munkát

Atlantic nyári mozgó

9 1/4 órákor

Apolló mozgó

5, 7 és 9 órákor

Ma, csütörtökön először

Kisért a halál

Hatalmas társadalmi dráma 6 felvonásban.

A főszerepekben:

Petrovich Svetislav, Alfred Abel, Alfons Frieland, Éva May.

Rendes helyárak!

Rendes helyárak!

igénylő kongresszus rendezői, Barbu Romulusz kamarai elnök, dr. Papp János és dr. Oláh Béla titkárok derék, szép és rendkívül körültekintő kifogástalan munkát végeztek, amiért csak a legnagyobb elismerés jár ki részükre.

A „Magirus“

Hatalmas vörös gépkocsi zugott, zakatolt keresztül tegnap délelőtt a városon. A gépkocsi lépcsőjén piros tűzoltó-sapkás férfiak loptak, legelői Serac főparancsnok uniformisa tűnt fel. Az autósörnyeteg a Városi Színház előtt stopolt. Serac leszállt, kurta vezényszavakat osztogatott, akár útközet előtt egy ellentengernagy.

A tűzoltók az „Ulpiá“ (Emke) terraszára sturmoltak, felnyitottak egy utcai vízcsapot, mire Serac hangosan számolni kezdett. Negyvenötig számolt, akkor az autószerkocsi két vizsugarból óriás tömeg jelenlétében lövelni kezdte a vizet. A Bémer-tér járó-kelői hanyat-homlok menekültek, nem tudták, miről van szó. Egy intésre a vizsugar kiapadt, újabb intésre négy ágból ismét vizet okádott az impozáns automobil.

Megtudtuk, hogy a pompás szerkocsit, mely az ulmi „Magirus“ Aktiengesellschaft gyártmánya, most minden erdélyi városban bemutatják s vételre kínálják. A Magirus-kocsi ára csekély másfél millió lei, igaz, hogy bemutatott működése kifogástalan, feltéve, hogy olyan helyen kapcsolják a vízvezeték-hálózatba, ahol a vezeték nincsen elzárva. Három perc alatt a gépkocsi háromezernégyszáz liter vizet lövel ki magából. Nincs az a tűz, amit tíz perc alatt a Magirus el ne oltana.

Még sok fontos kérdéssel nem foglalkozott a Kamarák kongresszusa

Cristodorescu államtitkár nyilatkozata

Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter a külföldi kölcsön megszerzése érdekében tárgyal Párisban, meg Londonban és így nem jelenhetett meg a váradi kongresszuson. Helyette a Kereskedelmi Kamarák kongresszusán Cristodorescu, a kereskedelmi minisztérium államtitkárjában levő vezérigazgatója képviseli a kereskedelmi és ipari kormányt.

Kedden délelőtt a városháza nagytermében folyik a tárgyalás. A kis tanácssteremben, ahol a fogadó és elhelyező bizottság dolgozik, nagy társaság közepette ül az államtitkár.

Dedu kereskedelmi felügyelő mutat be neki.

Először is megkérdezzük, mi a benyomása a kongresszusról.

— Nagy fontossága van a kongresszusnak — mondja —, de nagyon sok fontos kérdés van, amit nem is tűztek ki napirendre. A súlyos gazdasági krízisről, az országban ma érvényben levő négyféle kereskedelmi törvény sürgős egységesítéséről, a földszőlő, a gabona- és élőmarha vásárok rendszeresítéséről, a választott bíróságok fontos szerepéről ezen a kongresszuson nem esett szó. Ezeket is meg kellett volna tárgyalni.

A jövő terveikről kérdem azután az államtitkárt.

— Pontos és lelkiismeretes tanulmány tárgyává tesszük — mondja — az aktuális kereskedelmi- és ipari helyzetet. Egy új, egyetemes javaslatot akarunk kidolgozni, amely minden igénynek eleget tegyen. A vámtarifát úgy állítjuk össze, hogy az a kereskedelem helyzetét javítsa. Arról mindenki meg lehet győződve, hogy a kormány minden lehetőséget meg akar tenni a kereskedelem és ipar előmozdítása érdekében.

— Új nacionalizálásról szó sincsen. A nacionalizálás már befejeződött és újabb, ilyen intézkedésre nem gondolunk.

— Irja meg — fejezte be a beszélgetést az államtitkár —, hogy a kormány meg akar és meg fog tenni minden lehetőséget a kereskedelem és ipar fejlesztése érdekében.

Ma zárul be Várady Albert kiállítása

Mintegy tíz napi kiállítási idő után ma zárul be a Szaniszló-utcai „Helicon“ műkereskedésben Várady Albertnek, a kiváló rajzoló-művésznek képi kiállítása. Az antik butorok hangulatát, az ódon, patinával befutott órákat finom nesz veri föl álmodásukból: a fiatal művész gyöngéd kezei egymás után emelik le a falakról a szubtilis munkákat...

Páris...! Egy esztendei szent lázban, kivétel és hivatottsággal elrobogott ut bucsuzik utasától, hogy a pályaelágazás valamelyik újabb mértföldkövével megint ugyanoda térjen, élményekben és tudásban még gazdagabban, ahová mindegyre visszavonulva oltathatja nosztalgiáját.

Csomagol Várady Albert és mialatt selyempapirosok zizzennek, kissé szomorkásan füttyörsz valami bájos francia chansont... Adieu M. M. hercegnő, adieu szajnaparti mosóasszonyok. Rue Lafayette, Luxemburg kertje, Monmartre, Moulin Rouge: a viszontlátásra...!

De nemcsak a fiatal Mester, mi is bucsuzunk a csodálatos élettel illesztett, bravuros könnyedséggel odalehelt párisi hangulatoktól, melyek ma kezdik meg halk vándorlásukat új otthonuk, az exkluzív nagyváradi szalonok felé. Talán megint egy évig kell várunk, míg ismét ajtót nyitnak ránk, hogy beszámoljanak nagyraihavított alkotójuk egyre hangosabb sikereiről, haladásáról...?

Mindegy. A válás busongását van ami örömmel diszítse. Várady Albert az első, az egyetlen, aki nem távozik az ősi province-város ezerszer megáldott falai közül úgy, mint ahogy sokaknak kellett: torzskái gonnyait reménnyel, az értéktörő vagy szürkére lohadt zsarátjával szívében. Ez a közönség, melyet annyiszor költőgöttünk érdeklődésre mindhiába, Várady jöttét ébren várta és művészete szerető, tág szemét nyitott. Hetven kiállított képe közül egyet sem ad vissza neki, mind gazdát találtak a finom, mondain hangulatot vaporizáló kartonok. Arra a háromra, mely megmaradt volna emlékeztetőnek: most tekintget megfogott szemmel egy sóvár műbarát. Mire a falak levetkezik értékes területeket, már kész rájuk is a vásár és ennek a háromnak is verik a szöveget valamelyik nagyváradi uricsalád fogadósobájában, a tarka selyemtáptába.

Jóleső elégtétellel állapítjuk meg, hogy hosszú évek óta Várady Albert az első aki teljes sikerrel vonul el innen s mindaz a szeretet, hódolat, melyben untilt volt része, méltán és érdemszerűen járt ki neki.

(-y.)

Gyermekruhák, női aljak és blúzok

nagy választékban, legolcsóbban

„MODEL“

áruházban, Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 6 szám

NAGY ŐSZI VÁSÁR

kabát és öltöny

szövetekben

feltűnést keltő olcsó árakkal kezdetét vette

SZEKELY

posztóáruházában

Str. Avr. Iancu (Kossuth-u.) 5

DIÁKEGYENRUHÁK ÉS SAPKÁK

RÉSZÜLNEK
GERGELY GYULA
ÜZEMEBEN
BUI. REG. FERDINAND N° 55.

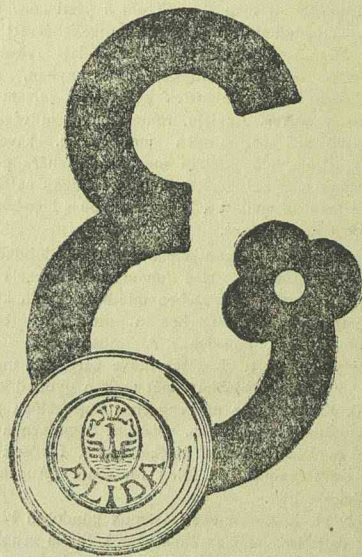
Eredeti német **anilin festékek**
továbbá mindennemű
vegyi áruk
kizárólagos gyári lerakata:

Ullmann József és fia cégneél,
Oradea-Mare, Alexandri (Teleky)-u. 34. Telefon 14-99.

**VELMA
SUCHARD**
CSOKOLÁDÉKÜLÖNLEGESSÉG

Télikabát
raglán
és öltöny **szövet**

különlegességeinket
idény előtti olcsó árban árusítjuk.
HAVAS és GRÜNFELD posztó áruház
Avram J. (Kossuth)-u. 8. Sasátjáróval szemben.

FÜRDŐSZAPPAN
világhírű

A legolcsóbb cipő bevásárlási forrás
Selejtes cipőáruház
Str. Teatrului No. 4. Színház-utca 4.

Raktárra érkeztek a legfinomabb **női, férfi és gyermekcipő különlegességek**
30% pénzmegtakarítás

Hatmillióhatvanezer leire ítelték a selyemcsempészeket

A vámhivatalnál tegnap délután fejezték be a vizsgálatot a selyemcsempészek ügyben. Daciu inspektor dr. Sovrea Vácr vezetőügyész és Zlatescu vámfőnök tegnap már ki is hirdették az ítélete: a vádlottak előtt, akiket erre az alkalomra elővezettek a fogházból. A vámtársaság Bárdos Jenőt és Farkas Istvánt, a kolozsvári „Au bon gout” cégtulajdonosát, Szende Károlyt, Lengyel Jenőt és Barbat Titusz rendőrkormányzókat összesen

hatmillióhatvanezer lei pénzbüntetésre ítélte.

Ettől teljesen függetlenül tovább folyik a vádlottak ellen a bünyügyi eljárás.

Elvágta a nyakát egy budapesti nagyvállalkozó

Milkó Endre dr. főkörmánytanácsos öngyilkossága

Budapest, szeptember 10. Kedden délelőn öngyilkos lett dr. Milkó Endre kormányfőtanácsos, a Körösbányai Fatermelő Részvénytársaság vezérigazgatója. Dr. Milkó elegáns Eski-uti lakásán kihallgatták az öngyilkos feleségét és sógorát, akik az öngyilkosság körülményeiről a következőket mondták:

— Dr. Milkó hétfőn este rendes időben tért haza, viselkedésében semmi rendellenességet nem tapasztaltak. Mint rendesen, bevonult külön hálószobájába és az ajtót magára zárta. Reggel kilenckor kopogtattak ajtaján, de válasz nem érkezett. A szobalány egy óra múlva ismételte meg a kopogtatást. Mikor erre sem érkezett felelet, bement urnője hálószobájába és ott kért utasítást:

— A méltóságos urat már kétszer keltettem, de nem kapok feleletet. Mit csináljak?

Lakatosért küldtek és rövid negyedóra múlva nyitva volt a hálószoba ajtaja. Algyönyörűen bútorozott, drága szőnyegekkel borított hálószobában borzasztó látvány tárult eléjük. A szoba padlózatán, a szekrény és az ablak között egy karosszék mellett feküdt teljesen megaludt, fekefe vértócsa közepette dr. Milkó Endre kormányfőtanácsos.

Jobb kezében még mindig szorongatta azt a véres fehérnyelű borotvát, amellyel nyakát elmeszeltte.

A földön egy névjegyet találtak tele megaludt vérral. A névjegyen kusza betűkkel mindössze öt szó áll: *Bocsáss meg, nem bírom tovább.*

Bizonyos, hogy a tragikus végű vezérigazgató már, miután elkövette végzetes tettet, az utolsó perceiben gondolt arra, hogy feleségének írjon és átmetszett nyakkal botorkált a szekrényhez, papírt és ceruzát keresni. Annyi ereje azonban már nem volt, hogy az ötszavas búcsulevélnél többet írjon.

Dr. Milkó Endre a magyar közgazdasági élet jelentős tagja volt, dúsgazdag ember hírében állott. Több nagy malom, fátalepet és cementgyárat alapított. Így többek között malmait és gyárát vannak Szegeden és Óbecsén is. Annak idején bátyjával, Milkó Ferencel, megalapította a Körösbányai Fatermelő rt., amelynek bátyja kiválása óta vezérigazgatója. A tőkeemelések azonban már kívül esett a tőzsdéi konjunktúra idején, a részvényeseknek már nem volt pénzük a „megfiadott” papírra, amely nagyrészt a Milkó-csoport nyakán maradt. A Körösbányáinál új pénzcsoport lett az ur. Az a körülmény, hogy kedvenc vállalata kisiklott a kezéből, annyira elkésztette, hogy már

hetekkel ezelőtt beszélt hozzátartozóinak életuntatásáról.

Dr. Milkó Endre mindössze ötvenkét éves volt. Három kis gyereket hagyott hátra. Érdekes, hogy Mindszenty sorhajóhadnagy, aki, mint ismeretes, a Gellért-hegyen követett el öngyilkosságot, szintén abban a házban lakik, ahol most dr. Milkó Endre követte el végzetes tettet.

ÚJDONSÁGOK

SZEPTEMBER 21.

???

Egy művészi könyv a háborúról és a hadiárvról

A könyvpiacra egy olyan nagyszabású művészi munka jelent meg, amely tartalma és kivitele tekintetében egyaránt méltó a legnagyobb figyelemre. Pentru neam si tara (A néptől és az országtól) a mű címe és a Hadiárvakat Gyámolító Egyesület adta ki, amelynek Strudza Olga hercegnő az elnöke.

A hatalmas mű felőleli nagy vonásokban a háború történetét s különösen sok teret szentel a hadiárvak ügyének. Ismereti mindazt, amit a hadiárvak segítése terén intézményesen tett az állam, valamint a társadalmi egyesületek. A könyv igen tárgyilagosan foglalkozik a hadiárvak segítésének rendszerével és kellő figyelmet szentel a kisebbségi nemzetekből való hadiárvak gyámolításának is és így a mű a kisebbségi hadiárvak érdekeit is szolgálja. A mű mindenképpen alkalmas arra, hogy mennél szélesebb körben olvassák. A könyv telve van szebbnél-szebb illusztrációkkal, a melyek méltó keretet adnak a könyv tartalmának.

Mindenki, a ki a háború története és a hadiárvak sorsa iránt érdeklődik, de a ki általában a szép művészi munkát szereti, ezt a könyvet feltétlenül meg fogja venni.

A bukaresti sajtó egyébként hasábként közöl ismertetőt a könyvről, a melynek előállítása a nagyváradi nyomdaiart dicséri.

* Széchenyi Gabriella grófnő tragédiája. Genfi távirat alapján röviden megírtuk, hogy gróf Széchenyi Gabriella ott fejebe lőtte magát és meghalt. A jelentés szerint az öngyilkosság okát nem tudni. Hírek keltek szárnyra, melyek szerint a grófnő fölkereste Jenő főherceget és a ki hallgatás után követte el végzetes tettet. A család tagjai szerint Széchenyi Gabriella nem öngyilkosság, hanem turistakiránduláson történt szerencsétlenség áldozata. A grófnő gróf Széchenyi Aladár és első felesége, gróf Andrássy Natália leánya. 1904-ben férjhez ment gróf Haugwitz Henrikhez, akitől azonban 1917-ben elvált. A szentszék már egy évvel előbb elválasztotta őket. Széchenyi Gabriella ezután — leánynevét viselve, külföldön élt, míg most 39 éves korában, élete tragikusan véget ért.

* Pénteken kezdik meg az egyházak vagyonának összeírását. A kultuszminiszteri rendelet értelmében tegnap Nagyváradon is megalakult az egyházi vagyon összeíró bizottság, amelynek elnöke dr. Popovici prefektus, tagjai dr. Gyöngyössi István vármegyei főügyész, Coroiu pénzügyigazgató és Manoilescu gazdasági tanácsos. Az egyházak delegátusai a következők: A görög keleti egyház részéről: Hor-

váth Endre esperes, Maghier Aurél szentszéki titkár és Moga Zakariás lelkész. A görög katolikus egyház részéről: Major György esperes, Boca Mihály lelkész, Se-lejan György tanító. A római katolikusok részéről: Molnár Kálmán kanonok, Halász Gyula és Brösztel Lajos esperesek. Reformátusok: Sulyok István, dr. Thury Kálmán, dr. Czeglédy Miklós. Lutheránusok részéről: Materny Imre esperes, Krausz Samu és Hegedüs János. Ruthén görög katolikusok: Klitus János és Vasil György. A református egyház megbízottai még: Könyves János szentjánosi lelkész, Konrad Géza és Kiss Károly. A bizottság első ülését szeptember hó 12-én, pénteken tartja.

— — — Dorian Terrace — — —
— — — Vigjáték műsor — — —
— — — — Ö Ö Ö Ö — — — —
(Harold Lloyd)
— — — a főszerepben. — — —

* Negyedmillió lei egy vagyonkezelőnek. A „Sentinela” című lap közli a „Binorul” Erdőkitermelő és Mészégető R.-T. nyílt levelét, amelyben közli a nagyváradi táblai elnökhöz és a belügyminiszterhez intézett felelőzését. A részvénytársaság elmondja, hogy összesen 800 ezer lei alaptőkéje van. Amikor kényszer-egyezséget kért, C a m p e a n u-t nevezték ki vagyonkezelőnek. A kényszer-egyezség összesen negyven napig tartott és erre az időre a vagyonkezelőnek a törvényszék 538 ezer lei honoráriumot állapított meg. A tábla ezt 250 ezer leire szállította le. A részvénytársaság bejelenti, hogy amennyiben ezt a hatalmas összeget megfizettetik vele, úgy kénytelen volna likvidálni.

* A nyomtatványkiállítás, mely a Ref. Tanítónőképző emeleti termeiben van elhelyezve, tekintettel a közönség köréből megnyilvánult nagy érdeklődésre, pénteken déli 12 óráig lesz nyitva. Megtekinthető d. e. 9—1-ig és d. n. 3—7-ig. A művészi kollekció legközelebb Kolozsváron kerül kiállításra.

* Női szabászatú varró és kalapkészítő szakiskolában még néhány tanítvány föl-vétetik. Szabás, varrás 6 hó alatt, kalapkészítés 3 hó alatt tökéletesen elsajátítható. Bővebb fölvilágosítás és beiratkozás naponta d. u. 5—6-ig Orbán Sándorné Str. Deák F.-u. 2.

— — — Dorian Terrace — — —
— — — Vigjáték műsor — — —
— — — — Ö Ö Ö Ö — — — —
(Harold Lloyd)
— — — a főszerepben. — — —

* Orvosi hír. Dr. Aufricht Ede gyermekorvos hazaérkezett, rendelését Str. Vlahuta 8 (Szt. János-u.) ismét megkezdte. Dr. Erdős Adolf bőrgyógyász urólogos röntgen orvos külföldre, tanulmányútra utazott.

* Felhívás. Nagyvárad város előjárósága, mint l-ső foku iparhatóság, felhívja a város területén levő összes kereskedőket, árusokat, iparos és iparvállalatokat, akik az állam nyelvén kiállított iparigazolvány kiadását kérték, hogy annak átvétele végett folyó hó 13 és 17-ik napjának d. e. 9 és 1 óra között az iparhatóságnál (város-háza II. em. 26. számú szobájában) jelenjenek meg. Városi előjáróság.

* Biharmegyei állattenyésztők résztvesznek a kolozsvári országos kiállításon. A kolozsvári állatkiállítást és állatvásárt óriási érdeklődés előzi meg. A trónörökös megígérte, hogy maga is megtekintti a kiállítást és az Universul értesülése szerint a király is megtekintti azt. Biharmegyeiből kiállít a gróf Stubenbergről uradalma 4 telivér kancát és egy angol telivér mént. Gróf Tisza Kálmán csogódi uradalma 4 angol telivér tenyészkancát, 4 szimenthali fajbikát és 4 üszőt. Gyémánt Testvérek szalontai uradalma 2 szimenthali bikát. A tamáshidi uradalom 3 szimenthali tehenet és öt üszőt és 45 drb. merinói juhott. A

gróf Tisza uradalom 40 drb. mangalica sertést és a Gyémánt-uradalom 30 sertést. Az állatkiállítás megtekintői 75 százalékos kedvezményben részesülnek. Az utazásra jogosító igazolványt ingyen lehet megkapni a megyei főállatorvos titkári hivatalában. Kolozsváron ezenkívül országos állatorvosi kongresszus is lesz. A résztvevő állatorvosok nyolc napi szabadságot kaptak.

— — — Dorian Terrace — — —
— — — Vigjáték műsor — — —
— — — — 0 0 0 0 — — —
— — — (Harold Lloyd) — — —
— — — a főszerepben. — — —

* A hadkiegészítő parancsnokság felhívja a besorozott ifjakat, akik önkéntességre tartanak igényt, hogy okmányaikat szeptember 25-ig feltétlenül nyújtsák be. A szolgálat elhalasztási iránti kérvények okt. 1-ig adandók be. Részletes felvilágosítást ad a hadkiegészítő parancsnokság.

* Külföldi utamról hazaérkeztem s eredeti párisi és bécsi modellekkel állók hölgyeim rendelkezésére. Tausz Antalné Uri-utca 15. szám.

* A nagyvárad borbélymunkások ma este 8 órakor a Munkás Otthonban (Str. Cuza Voda, Szacsvay-utca 24.) taggyűlést tartanak. A gyűlésen a központi kiküldött is részt vesz.

* Sötétké és divatszínű kosztüm, köpeny és ruhaszövetek Rimanóczy-utcan Kertész Reclam-üzletében. Olcsóbbak, mint bárhol.

* Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, Lówy Simon, Lówy Sándor ismert kereskedő édesatyja meghalt 74 éves korában. Temetése csütörtökön reggel 9 órakor lesz a Samuil Micu Klein (Szabadság) utca 5. sz. házból.

* Beiratás. A VIII. sz. állami elemi iskolában Str. Alexandri (Teleki) a beiratások f. hó 15-ig tartanak. Az igazgatóság.

* Beiratás az orth. iskolákba. Az orth. izr. hitközség elemi fiú és leányiskoláiba a beiratások f. hó 11—12-én, 14-én, a polgári fiú és leányiskolába 16-án, 17-én, 18-án tartatnak meg mindenkor d. e. 9—12 óráig a fiúiskola helyiségében. A polg. fiú- és leányiskolák I. osztályaiba beiratkozó növendékek a főlvetelüket kérő folyamodványukat szept. hó 14-ig kötelesek benyújtani. Folyamodvány mintá kapható a pedellusnál. Az igazgató.

* Gyomorbélzavaroknál, fölfúvódásnál, fölbőfőgnél, étvágytalanságnál 1—2 pohár Ferenc József keserűviz alaposan kizisztítja az emésztés útjait.

* Külföldi bevásárlási utamról hazaérkeztem és a legújabb őszi fűzőkülönlegességeket magammal hoztam. Melltartókban és fehérművekben óriási választék. Készenbám Juliska fűzőszalonja Ferdinánd király-körut (volt Rákóczi-ut.)

* Szerencsétlenség egy eucharisztikus kongresszuson. Palermóból jelentik: A Szent Domokos székesegyháznak, amelyben eucharisztikus kongresszust tartottak középső nagykupolája beomlott s a padso-rokat szétrombolta.

Old England keztyűi, harisnyái, női férfi ernyői legjobbak és a legolcsóbbak.

KEPES ELEK
orvosi kötszerszalag, Sas-passa-ge 20. szám
Saját készítményű **SÉRVEKÖTŐK, HÁSKÖTŐK,**
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

Megnyílt az első erdélyi
PÁSZKASÜTŐDE
Kohn, St. Ladislau Körös-u 37
Minden órában friss pászka olcsón kapható.

* Kabátszövetek, Peleucheok és bélés-árúk nagy választékban, meglepő olcsón Rimanóczy-utca 9.

* Atmeneti kabátkülönlegességek nagy választékban Hollosnál

* Ingzepphírek, nyersselymek, asztal-neműek, barchettek legolcsóbban Rimanóczy-utca 9.

* Kalapujdonságokban a legolcsóbb Lengyel.

* Bécsi utunkról hazatérve, a legújabb párisi kalap-modelleket tartjuk raktáron. Dr Ballán és Fried Böske, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 1.

* Welch Margetson londoni Oxford ingek meretszerint kizárólag Hollosnál készülnek

* A Körösparti Áruház az elősmert olcsó árából 10 százalék engedményt ad 15 napig.

* Uri fehérműt és kelengyét a leg-szebb kivitelben és legszolidabb árban készíti Lengyel uridivat üzlete.

* „KEGYELET” a Sas alatt.

* Kabát, kosztüm, öltöny-szövetek, kabát plüschöket, bársonyruhákat olcsón vehet a Körösparti Áruházban.

* Angol Tress és Habig kalapok a Regie Ferdinand-uton kizárólag Hollosnál.

* Gépajour felsőruhára és fehérműre legszebben és legolcsóbban készít ASTRA gépajour, Str. Alexandru (Teleki-utca) 5. szám.

* Vásznak, schiffonok, asztalneműek és paplanok legolcsóbb árban kaphatók Vadasnál, Ferdinánd király (Rákóczi)-ut.

POLOSKAIRTÓ Noxin biztosan irtja, pusztítja, öli a poloskát, üvegje 15—Le FARKAS ISTVÁN Apolló drogéria, Oradea-Mare

* Elárusított olcsó árban őszi női divat szöveteket és vászonárúkat. Consum Áruház Rákóczi-ut, Moskovits-palota-sarok.

* Böszörményiné és Roth Olga kalap-szalonzába bársony és filc bécsi modellek érkeztek. Vlahuta (Szt. János) utca 7. b.

* Legjobb villanykörtel telefonkészülék és manometer raktáromról nagyban és kicsinyben. Telefon és villanyszelést, minden fémipari és eszterga munkát, manometer javítást igen szolid áron vállal Rajz Andor elektromechanikus Szalárdi-utca 9.

* Divatos costüm, ruha, alj és kabát szövetek érkeztek és a legolcsóbban beszerezhetők Schlössinger és Jung cégnél, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 1. sz.

* Váson és batisztchiffon különlegességek olcsóbban, mint bárhol Frankl Róza üzletében, Rimanóczy-utca 9. sz.

LEGUJABB

A kínai forrongás veszélyezteti az európaiak életét

London, szeptember 10. A Reuter jelent: Sanghaiban a franciák, hogy megvédjék magukat a kínai forradalom veszélyeitől a kínai városnegyedekhez vezető utcák körül drótkadályokat emeltek.

A lázongás tart s a forradalmárok felépése egyre veszedelmesebb méreteket ölt.

Peking, szeptember 10. A kormány a cseiki katonai kormányzó és Shanghai védelmi biztost clesapta és a hiaugszui katonai kormányzót megbízta, küldjön ki expedíciót, hogy a felkelőket a központi kormány hatalma alá kényszerítse.

Mandzsuria katonai kormányzója a pekingi központi kormánynak hadat üzent. Shanghai elővárosában harcolnak.

MOZI

— Vigjáték-műsor a Dorian Terraceon. Harold Lloyd a filmművészek zónosztályához tartozik, akik derűt és kacagást visznek bele játékaikkal a közönségbe. Ma, csütörtökön először mutatkozik be egy 7 felvonásos vigjáték keretében a közönségnek. Az „Ő ég és föld között” című kacagtató vigjáték főszerepét alakítja a tőle megszokott humorral és akrobata mutatványával frappirozza a nézőt. Előadások kezdete a Dorian Terraceon 9 és a Dorian filmszínházban 5 és 7 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a 9 óras előadás is a nagyteremben lesz megtartva.

— Petrovich Svetislav az Atlantic és Apollóban. Ma újra egy régi kedvencét üdvözölheti Nagyvárad moziközönsége. „Kisért a halál” című hatalmas társadalmi drámában ragyogtatja tehetségét az oly rég látott Petrovich Svetislav s mellette olyan kitűnőségek, mint Alfred Abai, Eva May, Bruno Decarli, Alfonz Freiland játszik a főszerepeket. Ugy véljük, hogy a mozgósínházak ilyen elsőrangú tehetségei feltétlenül garanciát nyújtanak arra nézve, hogy közönségünknek valóban ritka művelzetben lesz részük.

TOZSDE

Zürich szeptember 10. Nyitás: Berlin 10 0-126 háromn., Newyork 533, London 2371, Paris 2827 fél, Prága 1595, Budapest 0.0069, Bukarest 280, Varsó 102 fél, Bécs 0.007510, Milánó 2335.

Bukarest, szeptember 10. Zárás: Devizák: Paris 1020, London 858, Newyork 193, Roma 850, Zürich 36 fél, Bécs 27, Prága 570

Valuták: Font 870, frank 11, svájci 38, lira 850, dinár 245, dollár 191, osztrák 26, magyar 26, szokol 550.

Zürich, szeptember 10. Zárás: Berlin 10 0-126 háromn., Newyork 533, London 2358, Paris 2807 fél, Milánó 2332 fél, Prága 1595, Budapest 0.0069, Belgrad 695, Bukarest 280, Bécs 0.007510.

Budapest, szeptember 10. A szerdai értékpapírpia zárlata. Urikányi 780, Magy. H. 477, Leszám. 71, Salgó 480, Allanasut 415, Kereskb. 1010, Pesti Hazai 2970, Borsod-Misk. 142, Első Bp. gőz 114, Beocsini 825, Köszén 2625, Ujlaki 7, Angol-M. 40 fél, Globus 24, Olaszb. 20, RRima 125, Fegyver 980, Ganz-Danub. 2300, Láng 90, Izzó 580, Papir 32, Goldberger 73, Karton 57, Klotild 205, Cukor 1925, Gummi 124, Osztr. H. 163, Österm. 188, Georgia 355, Ganz-Vill. 1070, Lipták 7, Guttmann 90, Ofa 500, Nasici 1825, Zabolai 51 fél, Trészt 113.

Budapest, szeptember 10. Terménytőzsde. A gabonapiac tartott. Budapesti buza 412 fél, budapesti rozs 340—345, takarmányárpa 400—410, budapesti ujjazb 320, budapesti morzsolt kukorica 340—385, új csöves tengeri októberre 140—150 ezer korona.

NYILTÉR

Felhívás

Mindazok, akik Lebeda (Hattyu)-utca 31. szám alatt levő fűszerkereskedésem és korcsmám vezetőivel: Blum Józsefné és Sonnenwirth Józsefnével szemben valamilyen üzleti követelést támasztanak, követeleseiteket 3 nap alatt dr. Feld Albert ügyvéd irodájában (Blv. Reg. Ferdinand 7-a.) annál inkább jelentsék be, mert különben nem lesznek figyelembe véve.

ÖZV. GLÜCK JÓZSEFNÉ.

A TEVE

REGÉNY

59

Írta: LAKATOS LÁSZLÓ

A kicsike megvacsorázott. Az utolsó krty után mingyárt lehúnyta szemét és aztán álmában mosolygott. Az anyja fölé hajolt.

— Miklóská... Egyetlen... Minden... Miklóská? Még ez is! Hogy fiul és megkérdeztem:

— Fiul Igazán! Nem lehet!

— De... de... a neve pedig... Tudom... Atkeresztelhetjük...

— Atkeresztelnél! De miért kérem?...

St: ragaszkodom hozzá. És megkérdezem:

— Izzán így hívják? Vagy csak azért mondja, hogy a kedvemre tegyen? Mert tudja:

— Miklós az a kedvenc nevem. Szép fiuknak

— Ió és ez itt aranyos. Szép. Hogy nekem

— lehetett.

Megint karra vettem. A testemben va-

— ni furcsa. A húsom, a csontjaim, a vé-

— m. Most nyugtalanodik bennem valami,

— mekszik, lesz. Az apa! Máris dupla va-

— lok, máris kétszer olyan súlyosan állok

— lábamon, mint egy negyedórával ezelőtt.

A gyereket lefektettük. Hálója az

— nyém mellett lesz. A ház pedig holnap az

— nevére jön. Berényi Miklóskára. Mert hi-

— sen ez a neve.

...

Vacsora. Mi van mondani való egy

— olgári vacsoráról? Ó beszélt. Előbb aka-

— zva, aztán bátrabban, végül csak úgy

— utakozott belőle. A szó is, a könny is.

Amerikát sohasem látták. A fiu még

— eszen eladta a hajójegyeket, persze az ő

— áta mögött. Valamilyen ürügyön kiszállt

— a Párisban. Páris? Igazán nem érdekes,

— ugyan el ott eleinte jól két ember. Szín-

— ázak, bálak, esték, kocsik a Boisba. Az

— ő nyáron tengeri fürdő. Azután egy fiu-

— uk nem sikerül. Fogy a pénz. Egy ember

— ssankint elmerül. Két ember. Zalogház.

— uhákat eladni. Kölcsönök. Hitelezők.

— erekedések. Mindennapi történet.

— És a vége? A fiu egy nap:

— Nem tudom tovább pénzni ezt a

— yomoruságot.

— Igen a fonográf. Az örök, a halhatat-

— an fonográf!

— Hát ő is!

— Nem tudom tovább nézni ezt a

— yomoruságot.

— A másik, az asszony, az persze néz-

— eti. És a gyerek is. És végre egy szép

— napon az utolsó öt frankkal el. Pár hét múlva

— z egyik lapban a halálhíre. Talán nem is

— gaz. Csak úgy tette be. Hogy mehesse,

— zabadulhasson.

— Meghalt igazán, vagy nem? Nekem

— mindegy, mert nekem ő igazán meghalt. És

— most már örökre. Esküszöm, Sándor. És

— higgyen, kérem, a gyereke kérem... Hígy-

— en.

Bennem is most a fonográf.

— Ó meghalt. És mert meghalt, ne be-

— széljünk róla rosszat.

Tudtam ezt kimondani. Hazudtam, míg

— bent fiam alszik.

Válopórról persze ő hallani sem akart.

— Persze...

— És így...

— És így... a fiucska persze a maga

— nevével...

— Ez természetes. Az én fiamat nem

— hívhatják másképp, mint Berényinek.

Csend. A lámpa most lesüt az ő arcára.

— És két könnyes szembe... megjelenik...

— A napfény! En megmondtam! Ilonámat, az

— igazit, az enyémet! Most előjött, kibújt a

— napfény, szeliden, szívárványosan játszik a

— napfény. Könnyben, mosolyban, szenved-

— és, jószág delibábát.

— Csak delibáb? Hitegetős, csalókás? És

— nem tudom, én nem kutatom, én szeren-

csére nem tudok gondolkodni. En... én megcsókolom a delibábot.

Éjszaka sir a fiu. A kis háztulajdonos. A kis jogtudós. A kis bankigazgató. Sir, amikor pedig tele van pénzzel. Hetvenhét zámleja van a bankban.

Karba veszem. Csicsitgatom. Tisztába kellene tenni? Kibontom. A kis teste. Fehér bárszín, rózsaszírom...

Rózsaszírom? Már megint a fonográf!

Ember! Ember! És ez milyen furcsa.

Egy nevünk fia lett és... a teve fia — ember.

(Vége.)

Brilliánst, platínát, törmelék aranyat és ezüstöt magas árban veszek.

KOHN HENRIK ékszerész

Strada Avram Janku (volt Kossuth Lajos-utca) 7. sz.

**Fehérnemű
varroda**

Sir. Pável-u. 18.

Férfi zefir ing 2

gallérral . . . 80 L

Férfi selyem ing

2 gallérral . . . 100 L

Női ing csipke,

himzés és monogrammal . . . 70 L

Csipke beendítést,

gombnyakkötést olcsón vállalek.

Árverési hirdetés

Közhírré teszem, hogy Kohn A. M. budapesti cégnek átvételben és fizetésben késedelmes adósa költségére és veszélyére egy darab Orenstein és Koppel gyárműnyu két csatlós, 600 mm nyomtávu, circa 30 HP erősségű hatósági viznyomású próbán keresztülment iparvas-uti gőzmozdony 1924. évi szeptember hó 17. (tizenhetedik) napján délután 3 (három) órakor dr Popa György nagyvárad közjegyző közbejövetele mellett a nevezett közjegyző urnak Cosbuc (Szalárdi)-utca 7. sz. a. lévő hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért esetleg a kiáltási áron alól is el fog adni. Kikiáltási ár 120 angol font sterling (mintegy 120.000 lei)

Bánatpénz 20.000 lei, mely az árverés megkezdése előtt a közjegyző kezéhez leteendő. Vevőt terheli a vételi illeték s a megvett mozdonyt az árverést követő három nap alatt átvenni és elszállítani tartozik. A mozdony az Erdőkitermelő és Hordógyár Össi-téri telepén bármikor megtekinthető. Eladó semmi irányban szavatosságot nem vállal. A vételár Lei értékben is fizethető.

Nagyvárad, 1924. szeptember 9.

Dr Lőrincz Sándor s. k.

ügyvéd, Ciorogariu-utca 5. sz.

legolcsóbb a készí-
tőnél
Esőernyő
Rosenberg
Testvérek
N. lorga (Zöldia-u.) 8
Behúzás gyorsan készíti

Szücsmunkát

elsőrendű kivitelben, olcsó árban készít, úgy hozott, mint saját anyagából
Bodnár Lajos
szücsmester, Sas-passage 88. sz.

I-a zab érkezett

a legolcsóbb napiáron árusítjuk nagyban

Banca Frontiera

(Bihoreana épület) kicsinyben Banca

Frontiera vásártéri fiókjánál és Cuza

Voda 41. sz. a termény üzletben.

Járási székhelyen

Nagyvárad közelében eladó
egy piactéri épülettömb

amelyben 50 éve fennálló szálloda, vendéglő, korcsma, fűszerkereskedés, pénztárhely, nagy pince és más üzlethelyiségek is vannak. Ertekezhetni lehet a Nagyvárad kiadóhivatalában.

Mondani sem kell

hogy elsőrangú különféle öltöny, raglán, télikabát különlegességek a legszolidabb árban

Kenéz Ferenc

uri szabónál, Str. Ep. Ciorogariu (Uri-utca)

29. gimnáziummal szemben szerezhetők be,

ahol a legújabb divatu szövetek ál-

landóan raktáron vannak.

Ebédli eladó

gyönyörű modern ame-
rikai dió és paliszander

Sternbergnél,

Kishidő. Telefon 13-45

Értesítem

a t. hölgyközön-
séget, hogy női
ruhaszalonom Fő-
utca 20-ba ke-
lyeztem át.

Juhászné

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei
vastag betűs 6 lei

Házasság

Slovenskói dugazdag család férjhezadna leányát. Bővebbet: Faragó, Budapest. 25

Nősülne harminckétéves főorvos. Bővebbet Faragó, Budapest. 19

Oktatás

Francia-német nyelvtanítás lányoknak. Dr. Simoninénál. Bővebbet Hegedűs Hirlapíródában. 676

Két, három gyermek tanítását vállalja IV. éves tanítónő jelölt teljes ellátásért. Cím a kiadói hivatalban. 725H

LAKÁS

Intelligens fiatalember lakóházat keres. Cím Grünberger, Str. Cuza Voda (Szacsavay-u.) 68. sz. 700

Ellátás

Teljes ellátást kaphat zongora használatát középiskolai tanuló. Cím a Hegedűs Hirlapíródában.

Alkalmazás

Jól főző mindenest keresek. Külső munkálatokra segítség van. Cím a kiadói hivatalban. 699

Ügyes szobaleányt és megbízható mindenest keresek 15-ére. Fährdrichné, Deák Ferenc-utca 2., III. emelet. 704H

Megbízható szekely fiatal ember, ki nagyobb kereskedelmi vállalatnál könyvelő volt, bármiféle bizalmi állást keres. „Megbízható” jelígre a kiadóban. 724

Bolti szolgát keres „Sunfield” Strada Vlahuța 29.

Perfect szakácsnő, ki a háztartás minden ágában jártas 600 Lei havi fizetés mellett 15-ikére állást keres. Cím Megyesi Juliska Popești Jud. Bihor. 712

Gazdasági iskolát végzett, gyakorlati bíró, nőiellen gazdaságtudást keresünk. — Moskovits Adolf és Fiai R.-t. 714

Megbízható kisasszony, — gyermekgondozónő — német vagy magyar 1 éves és 6 éves gyermek mellé felvétetik, Úray baró Piskótt, Biharmegye. Személyesen jelentkezni lehet: Str. Nicolae Zsiga (Lukács Gy.-u.) 47. 721H

Egy német leány gyermek mellé ajánkozik 15-ére. Vidékre is elmegy. Cím a Hegedűs Hirlapíródában. 716

Perfect szabónő házhoz ajánkozik. Otthonra vállal. Cím a Hegedűs Hirlapíródában. 717H

Mérlegképeskönyvelő, pénztárkezelő, ki helybeli cégnél harminckét éve egy folyóban működik, állását változtatná. Címe a kiadóban. 718H

Adás-vétel

Üzlethelyiség Nagypiac-terén átadó. Cím a Hegedűs Hirlapíródában. 720H

ELSZAKITHATATLAN

KER MUNKÁS, VÁSZON ÉS SZÖVET RUHAK
„INDUSTRIA” RUHAÜZEM
ORA DE A-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Azonnal eladó egy jókarban lévő szabadon futó kontrafékes kerékpár 2000 Leuért. Cím a kiadói hivatalban. 708

Eladó Ó német stílusú ebédő vitinnel, ebédő, háló, úri szoba, egy renaissance ebédő, álló tükör, hencser, szekrény fehér és barna, vaságyak. Rövid kereszt-húros és egy hosszú zongora. Bul. Reg. Ferdinand Rákóczy-ut 30. Szász. 473

Bódi 3 m. hosszú 1 m. 90 cm. széles 2 m. 60 cm. magah elől, valamint több használt deszka és oszlop egy kicsi teljesen új szőlőprés eladó. Str. Oituz Lahner György-u. 1 702

Bihardiószegi gazdaságunk felosztása miatt

merinói juhászatunk részletekben is eladó

MOSKOVITS ADOLF ÉS FIAI R.-T.

MASITS szücs

Strada Vlahuța (Szent János-utca) 2

Sport bundák

nagy választékban minden színben
3000 Leitől feljebb

Eladó új magánház ellogalható egészen, 2 szobás lakás 130 ezer, 2 katasztr. szőlő, 1 szoba konyha 200 ezer. 146 bér, magán, és emeletes ház, beköltözhető 100 ezertől kezdve. Weisz Gizi, Nyomda-utca 4. szám. 49

Vaskályha, teljesen jókarban lévő, eladó. Damjanich-utca 20. sz., balra. 695

Eladó mintegy husz köbméter diófa deszka. Kertész-utca 3. 677

Központban 5 szobás komplett úri magánház 560 ezer leért eladó. Vevő címét „Beköltözhető” jelígre a kiadóba kérem. 722

Eladó Bulevard Reg. Ferdinand (Rákóczi) úton kútnő helyen kisebb magánház — beköltözhető szobás lakás-al, nagy pincével 280.000 Lei. Kortársas Laszlo, Str. I. C. Brațianu (Szaniszió-u.) 22. 66

Eladó egy díszes kivitelű kávéházi kassza, 2 darab. Háromrészes és egy nagykávéházi tükör. Értekezni Bihoreana banknál. 71

Egy hold föld lakás, alsó Körösoldalon eladó. Szabó Lajos. — Értekezni helyszínen. 71

Használt, jókarban lévő gyermekkosztó venni. — Cím a kiadóban. 72

Iskola táskák, akta táskák,

finom fésűk, kefék, ilatszerek, játékok, utazkosarak az iskolaidényre legolcsóbbak a

D'OR-bar

Regele Ferdinand 16

Költőmunka

Plüss és gouvér munkát nagyon olcsó árban készítenek. Strada Alexandru (Teleki-utca) 22. sz. alatt a kapuval szemben. N

Őszi, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és férfi férfienek 250—600 lei ártéssel. Strada Alexandru (Teleki-utca) 22. sz. alatt a kapuval szemben. N

Új, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és férfi férfienek 250—600 lei ártéssel. Strada Alexandru (Teleki-utca) 22. sz. alatt a kapuval szemben. N

Pénzügyos beláblázár bármilyen biztosítékra azonnal kapható. Bútorozott szobákat lakások leggyorsabban követtün. Iroda: Pável-utca 5. 69

24 % kamata keresetű magánpénzt teljes fedezetel, Adásveteli Rtg. Parcu Traian (Széchenyi-tér) 24. Ertesítés délután.

Ha azt akarja, hogy lakásában a

vízvezeték berendezései

szakszertien legyen rendbe hozva, úgy forduljon bizalommal

FISCHER

bádogos és szerelő szakiparoshoz,

Strada Pável-utca 18 sz (volt Rimanóczy-utca 4.)

XXXXXXXXXX

Modern chamotte

kályhák

különbféle színekben raktáron, 2500 Leitől kaphatók valamint ábrákat és javításokat vállal

Varga György

kályhás mester

Str. I. Ciorăș (Berkovici) 33

XXXXXXXXXX

VIZUMOKAT
legolcsóbban és leggyorsabban
megszerez, megbízásokkal elvállal
Futárjártól mindennap
Cluj — Brassó — București.
Hirdetéseket és reklámokat az összes vidéki lapok részére felvessz eredeti tartalmis árban.
„MERCUR” hirdetési iroda és ügynőség
Sir. GENERAL MOSOITU 7. a főzéti lakanyával szemben.
Telefon interurban: 2-21.

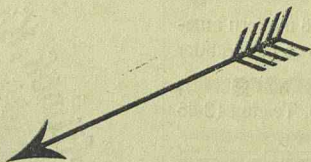
SZÖNYEGEK, BÚTOROK, RÉGISÉGEK VÉTELE ÉS ELADÁSA.

ZONGORÁKAT LEGOLCSÓBBAN STERNBERGNEI
ORADEA-MARE, PIATA UNIRII No 2

A kereskedelmi élet eseménye! Fontos a kereskedők számára!
Mostanában megnyitott Clujon
L. HAIG
Manchester, Milanó, Galați, Cluj (Calea Regele Ferdinand 33.) nagy angol szövet áruház az egész Erdély részére.
Különlegességek vászonban, indiai sifonban, szaténban és plüssben. Cambrice, Madapolan, Cordis stb.
Nagyban eladás. Versenyen kívüli árak.
Látogassák meg a céget, nem fogják megbánni. Kiszéreltek csak meg szükségleteiket nálunk beszerezni.

Eladó Székelyhid mellett 6 hold szőlő 2 szobás jó lakással, pincével felszereléssel és mellékkeliségekkel fele terméssel 220.000 lei. Negyven hold föld szép tanyával, felszereléssel 600.000 lei. Két hold föld házal fele beültetett szőlő. Teleki-utca közelében 12 lakos ház nagy jövedelemmel 890.000 lei. Magánház központban 5 szobás beköltözhető 600.000 lei. Timár, Kórház-étákon magán 1 és 2 lakos házak. Hat kisebb és több bérházak. Szőlők, szántók és földbirtokok. Értekezni
Toma Józsefnénál
Nilses-telep, 3-tól 6-ig Körös-u. 21.

H. ARONSOHN & Co.
Brasov.

Szállítási vállalat :: Vámolás :: Raktározás
Butorszállítás :: Biztosítás :: Incasso.
Alapított 1830-ban. Alapított 1830-ban.